

**Kúria
ítélete**

Az ügy száma: Bfv.III.926/2019/15.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Kónya István, a tanács elnöke
Dr. Bartkó Levente, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2020. május 19.

Az ügy tárgya: sikkasztás büntette

Terhelt(ek): terhelt

Első fok: Szegedi Járásbíróság, 4.B.1683/2012/129., ítélet, tárgyalás,
2018. február 21.

Másodfok: Szegedi Törvényszék, 1.Bf.581/2018/18., ítélet, nyilvános ülés,
2019. április 10.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt és védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a sikkasztás büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szegedi Járásbíróság 4.B.1683/2012/129. számú és a Szegedi Törvényszék 1.Bf.581/2018/18. számú ítéletét megváltoztatja, a terheltet az ellene folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntette [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól felmenti.

Az eljárás során felmerült 100.538 (százezer-ötszázharmincnyolc) forint bünnügyi költséget az állam viseli.

Elrendeli a terhelt által bünnügyi költség címén befizetett 100.538 (százezer-ötszázharmincnyolc) forintnak a befizetés napjától a visszatérítés időpontjáig számított mindenkor törvényes kamatával emelt visszatérítését.

A magánfél által előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja.

A terheltet 273.600 (kétszázhetvenháromezer-hatszáz) forint eljárási illeték megfizetésére kötelező rendelkezést mellőzi.

Az ingatlanra a polgári jogi igény biztosítására elrendelt zár alá vételt fenntartja, egyben figyelmezteti a magánfelet, hogy a polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasításától számított két hónap elteltével a bíróság a zár alá vételt feloldja, ha a polgári jogi igényét e határidő előtt egyéb

törvényes úton szabályszerűen nem érvényesíti.

Egyebekben a Kúria a megtámadott határozatokat hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

- [1] A Szegedi Járásbíróság 2018. február 21. napján kihirdetett 4.B.1683/2012/129. számú ítéletével a terheltet folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntette [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont] miatt 1 év - végrehajtásában 1 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett az egyéb járulékos kérdésekről, a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította, kötelezte a terheltet a bűnügyi költség megfizetésére.
- [2] A Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2019. április 10. napján meghozott 1.Bf.581/2018/18. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a szabadságvesztés tartamát 8 hónapra enyhítette, kötelezte a terheltet a magánfél részére kártérítés és annak törvényes kamatai, valamint az államnak eljárási illeték megfizetésére. A polgári jogi igény biztosítására ingatlanra elrendelt zár alá vételt fenntartotta azzal, hogy amennyiben a magánfél a megállapított teljesítési határidő lejártától számított két hónapon belül nem kér végrehajtást, a bíróság a zár alá vételt feloldja. Rendelkezett az egyéb járulékos kérdésekről, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

II.

- [3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt és védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt elsődlegesen felmentés és a magánfél polgári jogi igényét elbíráló rendelkezés mellőzése, másodlagosan a bűnösség megállapítása esetén a magánfél polgári jogi igényének egyéb törvényes útra utasítása érdekében. Indítványozták a kártérítés miatt folyamatban lévő végrehajtás felfüggesztését.
- [4] Indokai szerint nem követett el bűncselekményt, mivel az áru eladója és a terhelt között szállításra létrejött keretszerződés nem tartalmazza a tulajdonjog fenntartást, holott azt érvényesen szerződésben, csak írásban lehetett kikötni a cselekmény idején hatályos 1959. évi IV. törvény (korábbi Ptk.) 368. § (1) bekezdése alapján. A számla nem minősül szerződésnek, a terhelt szabadon adhatta el az árut, annak ellenértékével elszámolni tartozott, de az ebből fakadó vita polgári jogi úton rendezendő.
- [5] Emellett a másodfokú határozat megsértette a súlyosítási tilalmat is. Az elsőfokú ítélet ellen csak védelmi fellebbezés volt, és az elsőfokú bíróság által egyéb törvényes útra utasított polgári jogi igényt ennek ellenére a másodfokú bíróság elbírálta, és a terheltet kötelezte kártérítés fizetésére.
- [6] A Legfőbb Ügyészség BF.1044/2019/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaposnak tartotta. Álláspontja szerint az irányadó tényállásból az anyagi jog megsértésével vont következtetést a terhelt bűnösségére a bíróság. Kifejtette, hogy a felek között nem szállítási szerződés, hanem egy halasztott adásvételi szerződés jött létre a keretmegállapodás szerint, mely a tulajdonjog fenntartására vonatkozó kikötést nem tartalmazott. A korábbi Ptk. 368. § (1) bekezdése alapján a tulajdonjog fenntartását érvényesen csak írásban lehetett volna a szerződésben kikötni. Az

ilyen kikötés pedig az árura vonatkozna, nem pedig az eladásból származó ellenértékre. Következésképpen nem minősül jelen ügyben rábízott idegen dolognak sem az áru, sem az áru ellenértékeként átvett pénzösszeg.

- [7] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak adjon helyt, és a Be. 662. § (2) bekezdés a) pontja alapján a megtámadott határozatokat változtassa meg, a terheltet az ellene sikkasztás büntette miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában mentse fel, és a magánfél polgári jogi igényét utasítsa egyéb törvényes útra. Továbbá indítványozta, hogy a folyamatban lévő végrehajtási eljárást a Be. 659. § (7) bekezdése alapján függeszse fel.
- [8] A terhelt észrevételében egyetértett a Legfőbb Ügyészség átiratában kifejtett jogi érveléssel, és ennek megfelelően a felmentését indítványozta.
- [9] A magánfél észrevételében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

III.

- [10] A felülvizsgálati indítvány alapos.
- [11] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szemben jogi - nem ténybeli - okból terjeszthető elő. A Be. 648. §-a szerint felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye, és kizárólag a Be. 648. § a)-c) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [12] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, amennyiben a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.
- [13] A terhelt és a védő a felülvizsgálati indítványban arra hivatkozott, hogy a jogerős tényállásban leírt cselekmény nem bűncselekmény, miként azt átiratában a Legfőbb Ügyészség is kifejtette.
- [14] A felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Felülvizsgálati eljárásban a Be. 659. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállított tényállás az irányadó.
- [15] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [16] A jogerős, ekként a felülvizsgálatban irányadó tényállás lényege szerint:
 - A sértett és a terhelt 2010. április 15. napján zöldség és gyümölcs eladására vonatkozó, határozatlan időre szóló keretszerződést kötött, mely szerződés alapján a terhelt mint vevő az általa kiválasztott árut mennyiségi és minőségi átvétel mellett szállítólevélen veszi át, melyet kézjegyével és pecsétjével igazol. A termék átvételének helye az eladó telephelye.
 - Készpénzes fizetés esetén a vevő a számlát a fizetéskor átveszi, és az összeg átvételéről átvételi elismervényt kap az eladótól, míg átutalásos fizetés esetén a számla kiegyenlítése 8 naptári napon belül az eladó bankszámlájára történik.
 - A szerződéskötést követően, 2010 októberében az első öt szállítás esetén a vételár kiegyenlítésével nem volt gond, míg ezt követően a további öt szállítás, azaz a 2010. november 27. és 2011. február 26. napja közötti időszakban elvitt áru ellenértékét a terhelt csak részben egyenlítette ki, ezért a sértett többször kereste telefonon a terheltet, aki ígéretet tett a fizetésre, azonban annak nem tett eleget.
 - Ezen utóbbi öt szállításnak a számlák, illetve szállítólevelek szerinti információi a következők:
 - 1.) számla keltezése: 2010. november 29.; számla végösszege: 931.200 forint; fizetési határidő: 2010. december 3.; fizetés módja: átutalás; átvételi elismervény/szállítólevél keltezése: 2010. november 27.;
 - 2.) számla keltezése: 2011. január 7.; számla végösszege: 1.036.800 forint; fizetési határidő: 2011. január 14.; fizetés módja: átutalás; átvételi elismervény/szállítólevél keltezése: 2011. január 5.;
 - 3.) számla keltezése: 2011. február 16., számla végösszege: 964.800 forint; fizetési határidő: 2011.

- március 23.; fizetés módja: átutalás; átvételi elismervény/szállítólevél keltezése: 2011. február 16.;
- 4.) számla keltezése: 2011. május 2.; számla végösszege: 1.267.200 forint; fizetési határidő: 2011. május 9.; fizetés módja: átutalás; átvételi elismervény/szállítólevél keltezése: 2011. február 19.;
- 5.) számla keltezése: 2011. május 2.; számla végösszege: 1.190.400 forint; fizetési határidő: 2011. május 9.; fizetés módja: átutalás; átvételi elismervény/szállítólevél keltezése: 2011. február 26.
- A sértett által kiállított számlákon feltüntetésre került, hogy az áru az ellenértékének kiegyenlítéséig az eladó tulajdonában marad. Mindezek alapján a terheltnek az értékesítésből származó bevétellel el kellett számolnia a számlákon szereplő összeg erejéig a sértett felé.
 - A terhelt a számlákon szereplő termékeket szállítólevél útján átvette, minőségi kifogást nem emelt, és azokat értékesítette. Ennek ellenére a 2010. november 27. és 2011. május 9. napja közötti időszakban 831.200 forintot fizetett meg a sértett részére, míg a fennmaradó, összesen 4.559.200 forint pénzüsszeggel a sértett felé nem számolt el. A magánfél polgári jogi igényt terjesztett elő 4.559.200 forint és kamatai erejéig.
 - A Szegedi Törvényszék a 2012. április 12. napján kelt és 2012. május 8. napján jogerőre emelkedett 8.Fpk.06-12-000079/10. szám alatti végzésével a terhelti kft. fizetéseképtelenségét megállapította, és elrendelte a felszámolási eljárás lefolytatását.
- [17] Ezen túlmenően a tényállás tartalmazta még azon jogi indokolásba tartozó jogkövetkeztetéseket, melyek szerint a terhelt az értékesítésből származó összeggel szabadon nem rendelkezhetett, és a rábízott pénzüsszeget rendszeres hasznoszerzésre törekedve, jogtalanul eltulajdonította.
- [18] A Btk. 372. § (1) bekezdése szerint, aki a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik, sikkasztást követ el.
- [19] A sértett és a terhelt keretszerződést kötött zöldség és gyümölcs értékesítésére, melynek lényege szerint a terhelt vagy az áru átvételekor fizet készpénzzel, vagy az áru átvételét követő 8 naptári napon belül, a sértett bankszámlájára átutalással. Ez utóbbi esetben halasztott adásvételi szerződés jött létre a terhelt és a sértett között. A keretszerződés tulajdonjog fenntartására vonatkozó kikötést nem tartalmazott. A keretszerződés megkötésekor hatályos korábbi Ptk. 368. § (1) bekezdése alapján „az eladó a tulajdonjogot csak a szerződés megkötésekor, írásban és legfeljebb a vételár teljes kiegyenlítéséig tarthatja fenn”. Következésképpen a megkötött szerződésben nem szereplő tulajdonjog fenntartásra alappal hivatkozni sem lehet.
- [20] Az érvényes szerződéssel szemben a kérdéses átutalásos számlákon feltüntetett „az áru az ellenértékének kiegyenlítéséig az eladó tulajdonában marad” bélyegzőlenyomat joghatás kiváltására nem alkalmas.
- [21] Megjegyzi a Kúria, hogy amennyiben a szerződés megkötésekor a szerződő felek a tulajdonjog fenntartására vonatkozó kikötést is rögzítették volna, akkor az értelemszerűen az átadott árura vonatkozó, nem pedig az eladásból származó ellenértékre. Ez esetben ugyanis az áru átadója az árut, és nem a majdani ellenértékét bízta az áru átvevőjére. A korábbi Ptk. 368. § (2) bekezdés 1. mondata szerint „a vevő a tulajdonjog-fenntartás hatályossága idején a dolgot nem idegenítheti el, és nem terhelheti meg”. Nyilvánvaló, hogy az átutalásos (halasztott adásvétel) fizetés esetén a terhelt (és a sértett) érdeke, hogy az átvett zöldség, gyümölcs (friss áru) a legrövidebb időn belül értékesítésre kerüljön a piacon. Következésképpen jelen esetben értelmezhetetlen a tulajdonjog fenntartására történő hivatkozás mellett, hogy az érvényes keretszerződésben foglaltakkal ellentétis is.
- [22] Ekként nem minősül a sikkasztás törvényi tényállása szerinti rábízott idegen dolognak a terhelt által átvett áru (banán), miként a szerződés szerinti értékesítésből származó pénzüsszeg sem.
- [23] Az irányadó tényállás alapján - azaz a szerződés szerint - a terheltnek valóban elszámolási kötelezettsége keletkezett a sértett felé, amelyet nem rendezett, azonban e tényből az első- és a másodfokú bíróság téves jogkövetkeztetést vont le, amikor azt rögzítette, hogy a rábízott pénzüsszeget a terhelt rendszeres hasznoszerzésre törekedve, jogtalanul eltulajdonította, elkövetve a sikkasztás büntettét.

- [24] A jogerős tényállás szerinti cselekmény nem valósította meg a sikkasztás bűncselekményét, azaz a terhelt cselekménye nem bűncselekmény.
- [25] A szerződés szerinti fizetési kötelezettségét nem teljesítő terhelttel szemben a sértett az igényét polgári peres úton érvényesítheti (önkéntes teljesítés hiányában).
- [26] Ezért a Kúria a Be. 662. § (2) bekezdés a) pontja szerint a Szegedi Járásbíróság 4.B.1683/2012/129. számú és a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.581/2018/18. számú ítéletét megváltoztatta, és a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel a terheltet az ellene a Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pontja szerinti folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntette miatt emelt vád alól felmentette. Egyben megállapította, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költséget a Be. 575. § (1) bekezdése alapján az állam viseli, és a Be. 856. § (1) bekezdés c) pontja alapján - figyelemmel a Be. 857. § (1) bekezdés c) pontjára - rendelkezett a terhelt által bűnügyi költség címén befizetett összeg visszatérítéséről. A Be. 560. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a magánfél polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasította. Rendelkezett továbbá a Be. 331. § (1) bekezdés f) pontja szerint az eljárás során zár alá vett ingatlanról. A Be. 331. § (3) bekezdése alapján az (1) bekezdés f) pontja szerinti határidőt a polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasítására vonatkozó határozat közlésétől kell számítani. Egyebekben a megtámadott határozatokat hatályában fenntartotta.

IV.

- [27] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. május 19.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartkó Levente s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő
BÉ